

GERARDO IGLESIAS JA TÉ LA SEVA CRISI

EL PCE no s'acaba el desert

La secretària del Secretari General del PCE, **Gerardo Iglesias**, l'avisà el 18 de desembre al vespre d'una trucada telefònica d'**Enrique Curiel**, el vice-secretari general. **Curiel** comunicà al seu cap que l'endemà rebria una carta amb la seva dimissió com a vice-secretari general, com a membre del Comitè Executiu i del Secretariat Permanent. El motiu de la seva decisió eren unes declaracions seves al setmanari *El Independiente*, que **Curiel** qualificà de falses, i li anuncià la seva intenció de desmentir-les. En aquestes declaracions **Curiel** deia, entre altres coses, que la manca de liderat del PCE és desastrosa i que **Gerardo Iglesias** està disposat a enfonsar el partit si cal per poder continuar en la Secretaria General.

La conversa telefònica entre el secretari general i el seu vice-secretari no fou gaire llarga. Prou, però, perquè quan **Gerardo Iglesias** pengés l'aparell tingués la seva crisi del PCE damunt la taula. Mitja hora després, cap a les nou del vespre, Europa Press difongué la notícia i una ambigua explicació d'**Enrique Curiel**, en la qual no culpava ningú de la situació i assegurava que es retira de l'escena a fi de no ser motiu de conflicte, ni utilitzat per ningú. L'endemà, efectivament, **Iglesias** rebé la carta de dimissió del seu lloctinent, que, a més, posava el seu escó de diputat per Granada a disposició del partit.

Aquest episodi palesa una altra vegada les dificultats internes del PCE, si bé fins aquest moment no havien traspasat les portes de la seu central i es mantenien en un pla força discret. Ara, la situació és enormement confusa i es pot dir que, almenys pel que fa a la cúpula comunista, tants caps tants barrets. Això sí, hi ha uns aspectes molt evidents: el liderat de **Gerardo Iglesias** és àmpliament discutit, i alguns dirigents del PCE, com **José Luis Buhigas**, reclamen obertament la

El PCE no s'acaba una travessia del desert que va començar en el 82. La dimissió d'**Enrique Curiel** i les veus que dins el partit exigeixen un gir profund col·loquen en una situació ben delicada **Gerardo Iglesias**.

J. M. Sanmartín (Madrid)

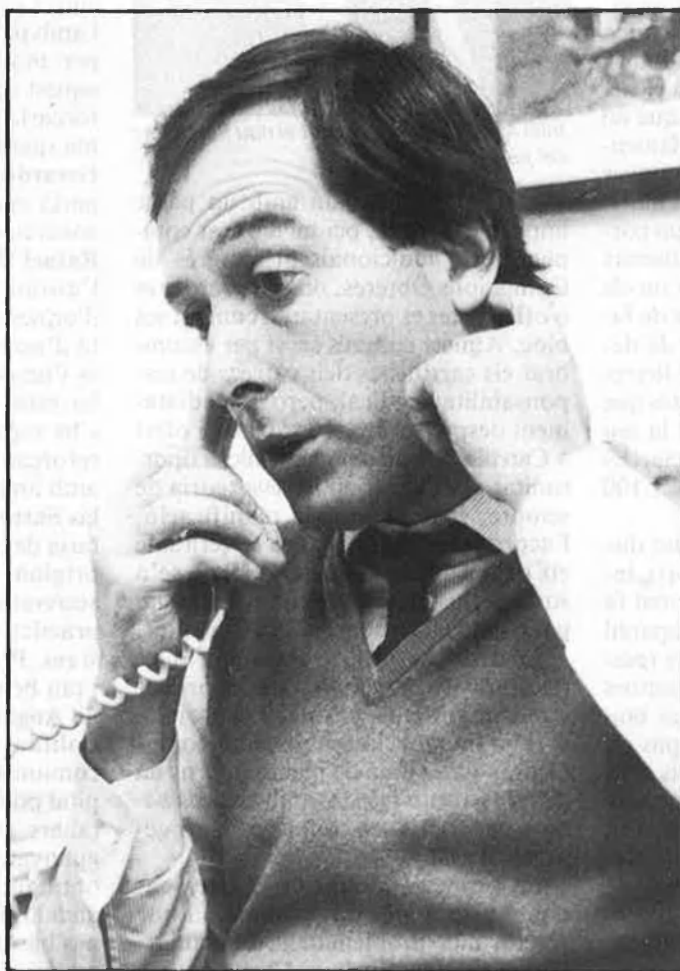
tiago Carrillo (PTE). Aquestes raons foren bàsicament la causa del retrocés electoral i la fragmentació comunista.

Per sortir-se'n, **Gerardo Iglesias** endegà un ampli moviment de conjunció de forces d'esqueres, amb la intenció inicial de conservar, i fins i tot de recuperar, aquells sectors i aquelles personalitats que s'havien barallat amb **Carrillo** entre 1979 i 1983, els anomenats *eurorenovadors* (**Pilar Bravo**, **José Luis Martín Palacín**, **Carlos Alonso Zaldívar**, **José María Mohedano**,

Cristina Almeida, **Ramón Tamames**, etc.). Moltes d'aquestes figures foren repescades més tard pel PSOE. El referèndum del març de 1986 sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN li oferí una ocasió perfecta per a consolidar aquest projecte, i creà Izquierda Unida, una coalició electoral que havia de recollir i aglutinar els famosos set milions de vots atlantístes del 12 de març. Malauradament, fora del PCE i del PCPE, les altres forces que s'hi uniren, com la Federació Progresista de **Ramón Tamames**, el PASOC d'**Alonso Puertas** o Izquierda Republicana, no tenen quasi implantació social i política; alguna, com el Partit Carlí, és d'una viabilitat discutible, i alguna altra, com el Partit Humanista, és francament sospitosa. L'invent no rutllà i els resultats electorals del 1986 i 1987 foren més aviat magres, en molts indrets desoladors i, més d'una vegada, desastrosos.

D'altra banda, IU facilità certament un important acostament entre el PCPE i el PCE, però la tossuda oposició de **Santiago Carrillo** a la coalició, que considera un invent artificial i una fallàcia, impedí la reunificació comunista. **Gerardo Iglesias**, sota el mandat del qual s'havia consumat la desbandada comunista, s'havia quedat, per tant, sense cap trumfo a la mà.

Pitjor encara, pel camí se li havien anat afegint altres inconvenients. Per

Enrique Curiel: la crisi damunt la taula.

seva substitució en el pròxim XII congrés del partit. De fet, és cert que **Gerardo Iglesias** no ha pogut donar solució a les causes que motivaren la gran crisi del 1982-83, amb la traumàtica sortida de **Santiago Carrillo** de la Secretaria General i les dues escissions protagonitzades pels prosoviètics d'**Ignacio Gallego** (PCPE) i el mateix **San-**

exemple, el seu origen asturià l'obligava a formar el seu equip dirigent sobre les figures que havien pujat amb Carrillo, com, per exemple, Nicolás Sartorius o el mateix Enrique Curiel, o amb alguns històrics del partit, com Simón Sánchez Montero. Ell no tenia un equip propi. Tots aquests *barons* se li han mostrat fins ara lleials en termes generals, però molt poc afectes personalment i políticament a un secretari general considerat per tothom de transició des del primer fins al darrer moment.

Només cal comparar les sonades intervencions parlamentàries o electorals de Santiago Carrillo, aplaudides fins i tot pels no-comunistes, amb les de Gerardo Iglesias, un polític amb serioses limitacions personals. El fet és que la decisiva tasca parlamentària ha caigut damunt d'Enrique Curiel, de Nicolás Sartorius, i, sobretot de Ramon Espasa, diputat del PSUC, per cert, l'autèntica revelació d'aquesta legislatura i figura política en fulgurant ascens. En el sistema polític espanyol els partits que no tenen una forta implantació parlamentària i institucional tenen moltes traves i dificultats funcionals. I poques idees. EL PCE de Gerardo Iglesias és un partit arruïnat, on els quadres alliberats cobren malament o no cobren i on els deutes no es poden pagar. Parlar de fallida no és cap disbarat. El 31 de desembre, per exemple, vengueren lletres per valor de 400 milions de pessetes que no es pogueren satisfer, si bé a la seu central en tragueren importància. Es diu que el deute total supera els 1.100 milions de pessetes.

Això no vol dir que Iglesias no disposi encara d'importants suports interns. La seva procedència regional fa que gaudeixi de simpaties en l'aparell provincial del partit, que sempre recella dels estaments centrals. Els sectors obreristes també veuen amb més bon ull un ex-miner asturià que no pas els sofisticats professors universitaris o els professionals que omplen el comitè executiu i els grups parlamentaris. I en tercer lloc, no es pot oblidar que Gerardo Iglesias controla, a través de Francisco Palero, la seva mà dreta, l'organització del PCE, i que, fàcilment, pot preparar un XII congrés amb abundància de compromissaris gerardistes que li atorguin una còmoda majoria.

A mitjan novembre els rumors sobre una nova crisi comunista s'accentuaren i Gerardo Iglesias anà a Moscou, a les festes del setanta aniversari de la revolució russa, com a titular d'una Secretaria General molt qüestionada. Tanmateix, en aquells moments la pi-

Julio Anguita, possiblement el nou home fort del partit.

cabaralla fou aturada amb un pacte implícit entre tots, per tal d'evitar complicacions addicionals al congrés de Comissions Obreres, on els gerardistes o oficialistes es presentaren com un sol bloc. Aquest congrés serví per escombrar els carrillistes dels càrrecs de responsabilitat sindical, però immediatament després el bloc s'esquerdà i oferí a Carrillo una nova i meravellosa oportunitat per insistir en la seva teoria de sempre, és a dir, que la reunificació, l'acord intercomunista, és el veritable eix del problema, i que el PCE no se'n sortirà fins que Gerardo Iglesias no pacti amb ell en condicions d'igualtat.

El debat se centra ara sobre dues qüestions fonamentals: què és primer o més important, consolidar el projecte d'IU o intentar la reunificació comunista, i quina línia de pactes interns ha de fer Gerardo Iglesias amb els seus *barons* per continuar com a secretari general operatiu.

La primera qüestió és la que sens dubte aixeca més discussions i la que resulta més problemàtica d'arranjar. Dirigents com Enrique Curiel creuen que és absolutament imprescindible i urgent eliminar la imatge de tres projectes, i per tant de tres ofertes, comunistes. Això no solament desorienta l'esquerra, sinó que l'anul·la electoralment. Ara bé, el PCPE refusa de tornar al PCE sense Carrillo i els seus. I Carrillo es declara disposat a tornar al PCE si les condicions són mínimament acceptables, però que no ho farà

mai a IU, que creu una desvirtuació del PC.

En canvi, Gerardo Iglesias i altres com Julio Anguita, sostenen que IU és el marc més idoni per crear una confluència de les esquerres alternativa al PSOE i amb el PCE com a pal de paller. Per a ells, la idea encara és bona, malgrat que en la pràctica no hagi rutllat bé del tot. Precisament, l'endemà de la dimissió de Curiel hi hagué un nou intent de relançar la coalició després de la sortida de la Federació Progressista de Ramón Tamames i de convertir-la en un moviment permanent i no solament electoral.

Sigui quina sigui la sortida estratègica que triï el XII congrés, és segur que Gerardo Iglesias haurà d'obrir un pacte nou als seus lloctinents si vol continuar com a cap del partit. Es diu fins i tot que està preparant una nova executiva pre-congressual de concentració i amb participació de tots els dirigents, per mostrar als compromissaris que aquest acord ja existeix a dalt, cosa que forçaria l'entesa entre les bases. Sembla que l'operació s'ha aturat perquè Gerardo Iglesias ha vist que això donaria massa protagonisme al PSUC, i concretament al seu secretari general, Rafael Ribó, que molts consideren l'autèntic triomfador indirecte d'aquesta crisi. En tot cas, tothom està d'acord que Gerardo Iglesias ja no és l'home fort del PCE. Potser no ho ha estat mai. Durant els últims dies s'ha especulat sobre la possibilitat de reforçar la Secretaria General del PCE amb un pes pesat que podria ser Nicolás Sartorius o Julio Anguita. Es tractaria de recuperar la idea primitiva que originà la creació de dues vice-secretaries generals, les quals en la pràctica no han servit de res o de quasi res. Potser mai no s'havia escrit tant i tan bé com ara del líder andalús Julio Anguita, ex-alcalde de Còrdova, «el Califa». Anguita és l'únic dirigent comunista que pot presentar com a capital polític el d'haver resistit bé el daltabaix electoral del PCE, ja que ha guanyat l'alcaldia de Còrdova, ha obtingut bons resultats al Parlament andalús i fins i tot ha proporcionat bones bases per a altres dirigents, com el mateix Enrique Curiel. Julio Anguita, a més, té fama de ser un bon administrador i gaudeix d'un cert carisma entre l'opinió andalusa. Encara que ell es resisteix de portes enfora, molts comentaristes no descarten que una de les solucions més viables sigui mantenir Gerardo Iglesias a la Secretaria General i situar Julio Anguita com a home fort del partit, amb l'aquiescència tàcita o explícita de la resta de *barons*. □